

Aktywności i doświadczenia Polaków w 2024 roku

Opracowała
Marta Bożewicz

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- W roku 2024 ogromna większość Polaków była z rodziną lub przyjaciółmi w restauracji (80%). Odsetek osób, które co najmniej raz wyszły na miasto, aby zjeść z bliskimi, wzrósł w porównaniu do 2023 roku o 4 punkty procentowe, osiągnąwszy najwyższy wynik w historii naszych pomiarów (od 1987 roku). Jest czterokrotnie wyższy niż 30 lat temu – w 1994 roku pójście z rodziną lub przyjaciółmi do restauracji deklarowało 20% respondentów.
- Inne aktywności związane z przyjemnym spędzaniem czasu, jak wyjście do kina, teatru, na wystawę lub imprezę sportową, również stały się udziałem większej części badanych niż w poprzednim roku. Natomiast mimo wzrostu odsetka deklaracji osób, które wzięły udział w imprezie sportowej oraz przeczytały co najmniej jedną książkę dla przyjemności, wyniki te nie są tak wysokie jak w 2018 roku.
- W porównaniu do poprzedniego roku zwiększyła się także aktywność społeczna badanych – więcej osób deklaruje, że przeznaczyło pieniądze na cele dobroczynne. Zwiększył się udział Polaków, którzy przekazali rzeczy, np. książki czy ubrania, w ramach akcji charytatywnych, a także nieco więcej osób niż w 2023 roku pracowało jako wolontariusz lub wolontariuszka.
- Zmniejszył się odsetek Polaków, którzy w minionym roku przynajmniej raz pożyczili pieniądze od znajomych (do 7%), a 60% respondentów kupiło coś atrakcyjnego i nieplanowanego. Świadczy to o dobrej kondycji finansowej znacznej części polskich gospodarstw domowych.

Aktywności i doświadczenia Polaków w 2024 roku

Czy w minionym roku:	Tak				Nie	Różnica odpowiedzi twierdzących w porównaniu z rokiem 2023
	Ogółem	wiele razy	kilka razy	tylko raz		
w procentach						
- był(a) Pan(i) z rodziną lub przyjaciółmi w restauracji	80	23	49	8	20	+4
- urządził(a) Pan(i) przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych	72	12	46	14	28	0
- przekazał(a) Pan(i) pieniądze na cele dobroczynne	72	7	45	20	28	+6
- przeczytał(a) Pan(i) książkę dla przyjemności	64	25	29	10	36	+3
- kupił(a) Pan(i) coś atrakcyjnego, nieplanowanego	60	8	33	19	40	+3
- wyjeżdżał(a) Pan(i) na wypoczynek	60	3	31	26	40	-1
- przekazał(a) Pan(i) rzeczy, np. ubrania, książki, na cele dobroczynne	57	6	38	13	43	+4
- był(a) Pan(i) w kinie	53	6	33	14	47	+4
- był(a) Pan(i) na koncercie	41	3	22	16	59	-1
- był(a) Pan(i) za granicą	40	5	18	17	60	+7
- był(a) Pan(i) na wystawie, w galerii, w muzeum	37	3	21	13	63	+5
- był(a) Pan(i) na imprezie sportowej	36	6	20	10	64	+3
- był(a) Pan(i) w teatrze	27	2	12	13	73	+5
- przeznaczył(a) Pan(i) własną pracę, usługi na cele dobroczynne	21	3	14	5	79	0
- zaciągnął(ęła) Pan(i) kredyt lub pożyczkę w banku lub innej instytucji finansowej	13	0	4	9	87	0
- pracował(a) Pan(i) jako wolontariusz(ka)	10	2	6	2	90	+2
- pożyczył(a) Pan(i) pieniądze od znajomych	7	0	4	3	93	-4
- uczestniczył(a) Pan(i) w strajku lub demonstracji	3	0	1	2	97	-3

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (417) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 9 do 19 stycznia 2025 roku na próbie liczącej 972 osoby (w tym: 59,8% metodą CAPI, 21,9% – CATI i 18,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Co roku w styczniowym badaniu¹ pytamy Polaków o to, co robili i co wydarzyło się w ich życiu w minionym roku. Stała lista aktywności i doświadczeń oraz regularność pomiarów pozwalają śledzić zmiany w długiej perspektywie. Na tle poprzednich kilku lat obfitujących w niespodziewane zdarzenia w skali globalnej, takich jak epidemia koronawirusa (2020–2021), dramatyczny wybuch wojny w Ukrainie (2022), który spowodował napływ dużej liczby uchodźców do Polski i zawirowania gospodarcze z tym związane (2023), rok 2024 można uznać za dość spokojny. Inflacja już na początku 2024 roku osiągnęła niski poziom ok. 2,5%, a zarobki rosły przez cały miniony rok, nawet w tempie przekraczającym 10%. W tym kontekście ciekawe jest, jak kształtowały się aktywności Polaków związane z ich uczestnictwem w kulturze i życiu społecznym oraz z zaangażowaniem obywatelskim.

UDZIAŁ W KULTURZE

W stosunku do 2023 roku zwiększył się udział Polaków w kulturze – o 5 punktów procentowych więcej osób wybrało się na wystawę lub do galerii (37%) oraz do teatru (27%). Więcej Polaków niż rok wcześniej – o 4 punkty procentowe – było przynajmniej raz w kinie (53%), a jedynie odsetek osób, które uczestniczyły w koncercie, prawie się nie zmienił (41%, spadek o 1 punkt). Oznacza to, że chociaż można było się obawiać, iż po pandemii kina zostaną zastąpione przez portale streamingowe, to okazuje się, że z roku na rok popularność oglądania filmów na wielkim ekranie powoli rośnie i obecnie ponad połowa Polaków przynajmniej od czasu do czasu wybiera się do kina. Jednocześnie w ostatnim roku wzrósł udział w kulturze wysokiej – odsetek osób, które były raz lub więcej w galerii, przekroczył jedną trzecią, a w przypadku teatru – osiągnął najwyższy wynik w historii pomiarów (27%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (417) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 9 do 19 stycznia 2025 roku na próbie liczącej 972 osoby (w tym: 59,8% metodą CAPI, 21,9% – CATI i 18,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Słuchanie muzyki podczas koncertu na żywo znacząco zyskało na popularności w poprzednim pomiarze (wzrost o 8 punktów procentowych) i utrzymało ten wysoki poziom – obecnie więcej osób deklaruje udział w koncercie, niż było na wystawie lub spektaklu.

Częstość uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych ma podobną charakterystykę jak w poprzednich latach – dorośli wybierający się do kina, teatru, na wystawę lub koncert na ogół robią to kilka razy w roku. Rzadziej uczestniczą w nich wiele razy (od 2% – w przypadku teatru, do 6% – w przypadku kina). Również wzrost odsetka osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych w 2024 roku w porównaniu z rokiem poprzednim dokonał się za sprawą odsetka respondentów, którzy byli w minionym roku w kinie, teatrze czy galerii kilka razy. Jedynie wyjście do teatru raz lub kilka razy było udziałem podobnego odsetka badanych (odpowiednio 13% i 12%).

CBOS

RYS. 1. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku

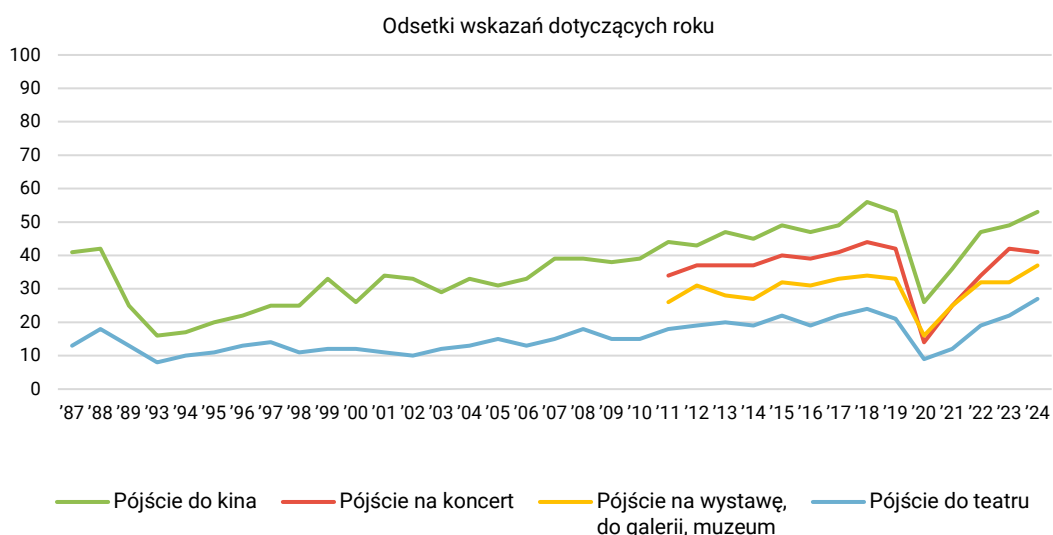

TABELA 1

Czy w minionym roku był(a) Pan(i):	Tak, wiele razy				Tak, kilka razy				Tylko raz			
	'21	'22	'23	'24	'21	'22	'23	'24	'21	'22	'23	'24
	w procentach											
– w kinie	3	6	6	6	22	27	28	33	11	14	15	14
– na koncercie	1	3	4	3	11	17	19	22	13	14	19	16
– na wystawie, w galerii, w muzeum	1	4	3	3	13	18	17	21	11	10	12	13
– w teatrze	0,4	1	1	2	5	8	10	12	7	10	11	13

Pominięto odpowiedzi „Nie”

W badanych aktywnościach kulturalnych częściej niż pozostali badani brały udział w minionym roku osoby najmłodsze – np. ponad 80% respondentów w wieku 18–24 lata przynajmniej raz było w kinie. Respondenci z tej samej grupy znacznie częściej niż przedstawiciele starszych roczników byli co najmniej raz w teatrze. Udział w koncercie jest mniej zróżnicowany w zależności od wieku, choć młodszy biorą w nich udział częściej, a na wystawy do galerii chodzi też niespełna 50% osób w wieku 45–54 lata. Wyraźnie rzadziej niż pozostali z wymienionych aktywności kulturalnych korzystali w 2024 roku badani w wieku 55 lat lub starsi.

Wpływ na zaangażowanie w życie kulturalne ma także wielkość miejsca zamieszkania badanych – największe odsetki osób będących w ubiegłym roku w kinie, teatrze czy galerii notujemy wśród mieszkańców ponad półmilionowych miast. Natomiast słuchanie muzyki na żywo minimum raz w 2024 roku deklaruje większy odsetek ankietowanych z miast liczących od 20 tys. do 499 tys. ludności niż respondentów z największych aglomeracji miejskich. W stosunku do wyników poprzedniego pomiaru zaszła pewna zmiana w doświadczeniach osób z miast liczących do 100 tys. ludności – w 2023 roku rzadziej niż mieszkańcy większych miast uczestniczyli w badanych aktywnościach kulturalnych, podczas gdy w 2024 roku udziały wśród mieszkańców tych dwóch typów miast były niemal takie same, jeśli analizuje się wydarzenia kulturalne.

Nie zmieniła się natomiast zależność między zaangażowaniem w aktywności kulturalne a wykształceniem badanych – częstość wyjść do kina, teatru, na koncert czy na wystawę rośnie wraz z wykształceniem. Wśród osób z wykształceniem podstawowym są one nawet kilkukrotnie niższe niż wśród ankietowanych z wykształceniem wyższym. Największa rozpiętość dotyczy oglądania spektaklu w teatrze: spośród badanych z wykształceniem podstawowym 11% (a spośród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym 12%) było w minionym roku przynajmniej raz w teatrze, natomiast w gronie absolwentów wyższej uczelni ten odsetek sięga 49%.

Spośród grup społeczno-zawodowych ponadprzeciętne zaangażowanie w życie kulturalne widoczne jest wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem, a także wśród uczniów i studentów. Dodatkowo częściej niż pozostali do kina i na koncert w 2024 roku wybrali się badani pracujący jako średni personel, technicy, pracownicy usług i administracyjno-biurowi. Z kolei w kinie, na koncercie i wystawie częściej niż inni byli co najmniej raz badani pracujący na własny rachunek. Zdecydowanie najrzadziej w wymienionych aktywnościach kulturalnych brali udział emeryci, renciści i rolnicy.

Nie można pominąć faktu, że wpływ na uczestnictwo w życiu kulturalnym mają dochody na osobę w gospodarstwie domowym – im są one wyższe, tym większy odsetek badanych deklaruje, że przynajmniej raz byli w kinie, teatrze, galerii i na koncercie. Przy czym różnice te są najbardziej widoczne w przypadku oglądania spektaklu w teatrze, a odsetki osób będących na koncercie i wystawie wśród respondentów o dochodach 3000 zł lub więcej *per capita* są mniej zróżnicowane.

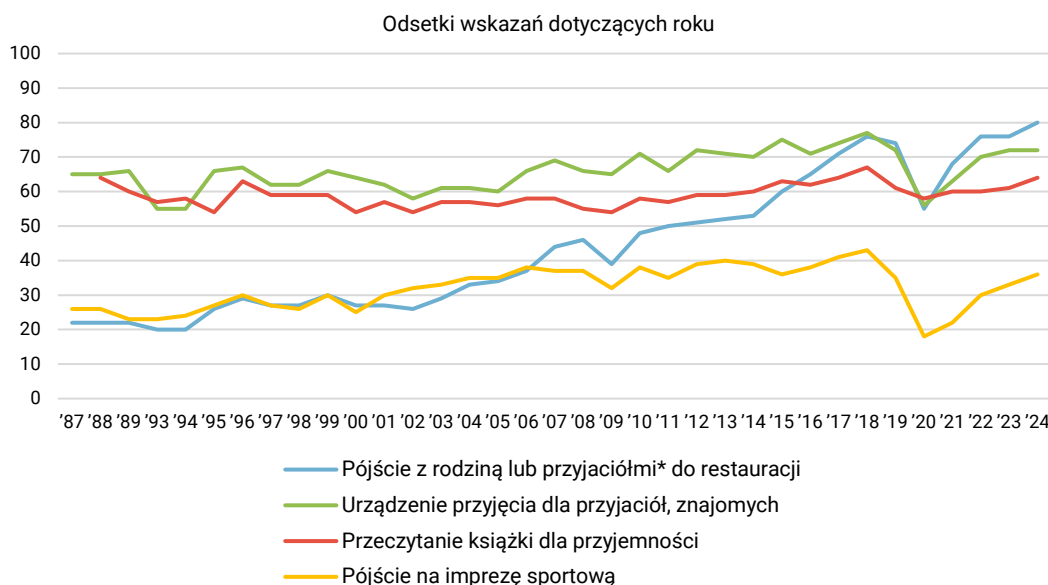
CZAS WOLNY

Podobnie jak w 2023 roku największą popularnością spośród badanych przez nas aktywności cieszyło w 2024 roku wyjście z rodziną lub przyjaciółmi do restauracji. W minionym roku 80% ankietowanych przynajmniej raz było z kimś znajomym w restauracji i jest to wzrost o 4 punkty procentowe w porównaniu do 2023 roku. Nieco mniej Polaków urządziło przyjęcie dla bliskich – 72% – i ten wynik nie zmienił się od poprzedniego roku. Wzrósł natomiast udział ankietowanych deklarujących, że przeczytali książkę dla przyjemności (z 61% do 64%). Znacznie mniejsza część respondentów brała udział w imprezie sportowej (36%), ale również tu nastąpił wzrost w stosunku do poprzedniego roku (o 3 punkty procentowe).

Mimo że zwiększył się odsetek Polaków deklarujących, iż przynajmniej raz w roku uczestniczyli w imprezie sportowej, to nadal nie osiągnął tak wysokiego poziomu, jak w latach 2017–2018, kiedy przekraczał dwie piąte. Podobnie czytanie książek – w 2018 roku było bardziej popularne niż obecnie. Natomiast wyjście z rodziną lub przyjaciółmi do restauracji nigdy nie było tak powszechne jak w minionym roku – pierwszy raz od początku pomiarów sięgnęło czterech piątych.

CBOS

RYS. 2. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku

* Przed 2016 rokiem pytanie dotyczyło wyłącznie wyjść z rodziną

Podobnie jak w przypadku aktywności kulturalnych, najczęściej wybieraną odpowiedzią w odniesieniu do wydarzeń z obszaru czasu wolnego było „kilka razy”. Mniej osób deklaruje podejmowanie tych działań wiele razy w 2024 roku lub tylko raz. Wzrost odsetka Polaków, którzy podjęli aktywność z tego obszaru, również dokonał się głównie za sprawą odpowiedzi „kilka razy”. Ale w przypadku czytania książki dla przyjemności wzrósł udział osób, które zrobiły to wiele razy. Jeśli chodzi o urządzenie przyjęcia dla grona przyjaciół lub znajomych – pierwszy raz od 2021 roku wzrósł odsetek odpowiedzi „tylko raz”.

TABELA 2

Czy w minionym roku:	Tak, wiele razy				Tak, kilka razy				Tylko raz			
	'21	'22	'23	'24	'21	'22	'23	'24	'21	'22	'23	'24
	w procentach											
– urządził(a) Pan(i) przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych	6	12	14	12	45	46	46	46	12	12	12	14
– był(a) Pan(i) z rodziną lub przyjaciółmi w restauracji	16	22	25	23	42	45	42	49	10	9	9	8
– przeczytał(a) Pan(i) książkę dla przyjemności	23	20	22	25	27	30	28	29	10	10	11	10
– był(a) Pan(i) na imprezie sportowej	4	5	4	6	12	17	18	20	6	8	11	10

Pominięto odpowiedzi „Nie”

Do restauracji z rodziną lub przyjaciółmi chodzą niemal wszyscy młodzi Polacy: 96% badanych w wieku 18–24 lata i 94% w grupie wiekowej 25–34 lata. Wraz z wiekiem coraz mniejszy odsetek respondentów deklaruje, że w 2024 roku byli co najmniej raz z bliskimi w restauracji, a wśród najstarszych (65 lat lub więcej) ten udział wynosi 62%. Z kolei urządzeniem przynajmniej jednego przyjęcia dla znajomych wyróżniają się na tle pozostałych grup wiekowych ankietowani w wieku 25–34 lata (82% ma za sobą doświadczenie organizacji przyjęcia w minionym roku). Częściej niż pozostali zarówno wychodzili jeść na mieście, jak i zapraszali przyjaciół do siebie badani z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy administracyjno-biurowi, pracownicy usług, a także uczniowie i studenci. Dodatkowo większy odsetek osób, które były z rodziną lub przyjaciółmi w restauracji, notujemy wśród pracujących na własny rachunek. Nie należą oni jednak do grona tych, którzy ponadprzeciętnie często urządzają przyjęcia dla znajomych. Doświadczeniom jedzenia z bliskimi w restauracji oraz organizowania przyjęć dla znajomych sprzyjają wysokie dochody.

Wielkość miejsca zamieszkania badanych nie ma znaczenia, jak chodzi o wychodzenie do restauracji z rodziną lub przyjaciółmi ani o organizowanie przyjęcia dla znajomych, natomiast istotnie różnicuje odsetek osób, które w ubiegłym roku przeczytały jakąś książkę dla przyjemności. Częściej niż pozostali robili to mieszkańcy największych miast (87% z liczących ponad 500 tys. ludności), a najrzadziej osoby mieszkające na wsi (53%). Większy jest udział czytających przynajmniej jedną książkę w roku wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Na odsetek deklaracji o przeczytaniu dla przyjemności jednej lub większej liczby książek wpływa też wykształcenie badanych oraz ich pozycja zawodowa. Największy udział osób, które spędzają czas wolny czytając, notujemy wśród absolwentów wyższych uczelni, kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem oraz osób o dochodach w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego przekraczających 6000 zł. Stosunkowo najmniej czytali w 2024 roku badani z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, a także zasadniczym zawodowym, rolnicy, renciści oraz osoby, które oceniają warunki materialne własnego gospodarstwa domowego jako złe.

Udział w imprezie sportowej w minionym roku znacznie częściej deklarują mężczyźni niż kobiety, a ponadto osoby w wieku 18–24 lata oraz 45–54 lata. Spośród grup społeczno-zawodowych częściej niż pozostali deklarują obecność na co najmniej jednej imprezie sportowej przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy usług i – równie często – robotnicy wykwalifikowani oraz ankietowani pracujący na własny rachunek. Wysokość dochodów na osobę w gospodarstwie domowym nie różnicuje udziału w imprezach sportowych tak wyraźnie, jak wcześniej wymienionych aktywności.

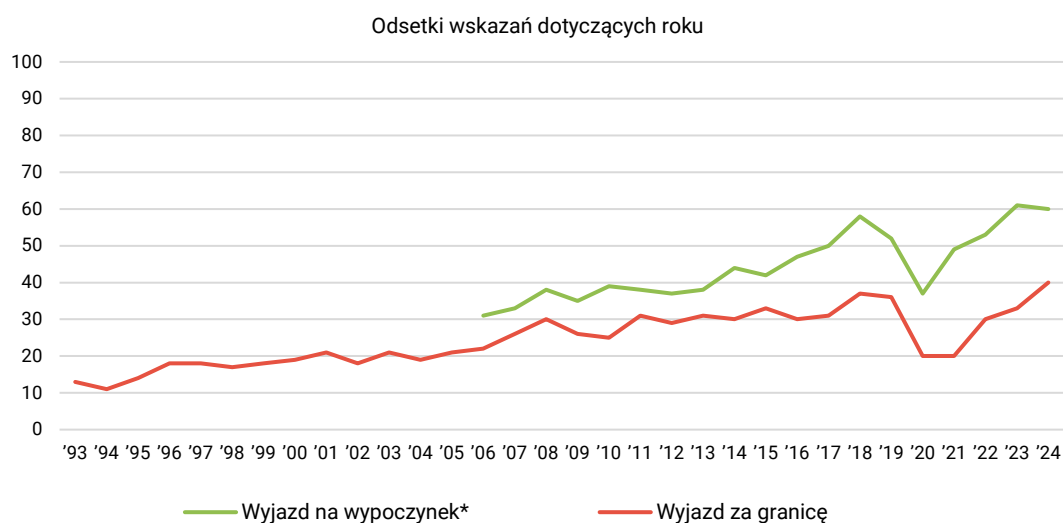
WYJAZDY

Większość wydarzeń kulturalnych i doświadczeń związanych z czasem wolnym była w 2024 roku deklarowana przez Polaków częściej niż rok wcześniej. Wyjazdy wypoczynkowe natomiast deklaruje o 1 punkt procentowy mniej respondentów niż w badaniu dotyczącym 2023 roku. Gwałtownie rosnący po pandemii trend zatrzymał się na poziomie 60% – tyle dorosłych mieszkańców Polski co najmniej raz w 2024 roku wyjechało na wypoczynek.

Znacząco wzrósł w porównaniu do poprzedniego roku odsetek Polaków, którzy byli co najmniej raz na wyjeździe zagranicznym – o 7 punktów procentowych, do 40%. Jest to najwyższy wynik od początku pomiarów, czyli od 1993 roku. Warto dodać, że zwiększył się udział osób, które wyjeżdżały za granicę w 2024 roku kilka razy – z 13% do 18%, podczas gdy udział osób, które były za granicami Polski tylko raz, jest zbliżony do odnotowanego w 2023 roku (odpowiednio 17% i 16%).

CBOS

RYS. 3. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku

* Przed 2016 rokiem pytanie dotyczyło wyjazdu na wypoczynek z rodziną

Wielokrotne wyjazdy wypoczynkowe (krajowe lub zagraniczne) są udziałem kilku procent Polaków. Większa część miała okazję wyjechać na wypoczynek w 2024 roku kilka razy (31%) lub raz (26%). W porównaniu do 2023 roku i dwóch poprzednich lat spadł odsetek osób, które deklarowały tylko jeden wyjazd w poprzednim roku. Można więc powiedzieć, że odsetek osób, które spędzały urlop poza domem nie wzrósł w ostatnim czasie, ale ci badani, którzy wyjeżdżali – robili to częściej.

W przypadku wyjazdów zagranicznych (które deklaruje znacznie więcej badanych niż w stosunku do 2023 roku) odsetek Polaków, którzy doświadczyli tego w ubiegłym roku kilka razy (18%), jest bardzo zbliżony do odsetka tych, którzy mieli możliwość wyjazdu tylko raz (17%). Wielokrotne pobyty za granicą są udziałem niewielkiej części Polaków, ale od czasu pandemii ich liczba wzrosła z 3% do 5%.

TABELA 3

Czy w minionym roku:	Tak, wiele razy				Tak, kilka razy				Tylko raz			
	'21	'22	'23	'24	'21	'22	'23	'24	'21	'22	'23	'24
	w procentach											
– wyjeżdżał(a) Pan(i) na wypoczynek	1	2	3	3	20	23	29	31	28	28	29	26
– był(a) Pan(i) za granicą	3	4	4	5	6	13	13	18	11	13	16	17

Wyjazdy wypoczynkowe w 2024 roku były udziałem takiego samego odsetka mężczyzn, jak i kobiet, a także zbliżonego odsetka osób z różnych grup wiekowych od 18 do 54 roku życia. Dopiero badani powyżej 55 lat (a zwłaszcza mający 65 lat lub więcej) rzadziej niż pozostali wyjeżdżali w ubiegłym roku. Wpływ na to doświadczenie ma także wielkość miejsca zamieszkania badanych – im miejscowość jest większa, tym wyższy udział wyjeżdżających na wypoczynek. Taka sama zależność występuje w przypadku wykształcenia. Dodatkowo częściej niż pozostali mieli okazję przynajmniej raz w zeszłym roku wypoczywać poza domem przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy administracyjno-biurowi, pracujący na własny rachunek oraz uczniowie i studenci. Na udział w wyjeździe znacząco wpływają dochody badanych w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym. Wśród respondentów o dochodach nieprzekraczających 3000 zł *per capita* ponad połowa (53%) nie była na żadnym wyjeździe wypoczynkowym, podczas gdy wśród badanych o dochodach powyżej 6000 zł na osobę ponad 90% wyjechało co najmniej na jeden wypoczynek.

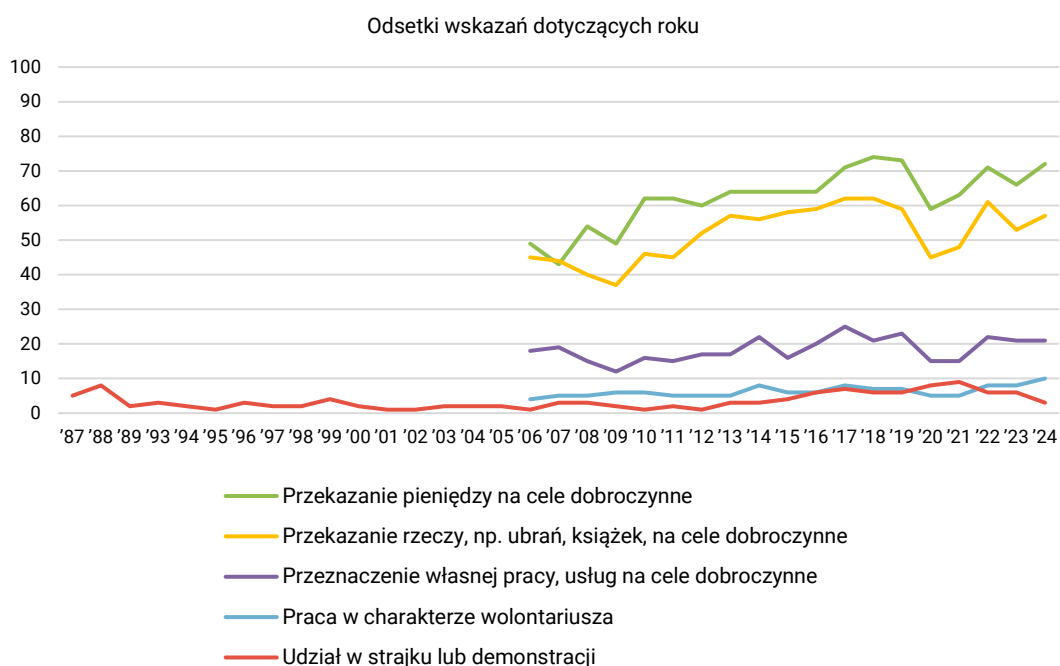
W przypadku wyjazdów zagranicznych różnica między osobami gorzej i lepiej sytuowanymi jest jeszcze większa. Ponadto większe zróżnicowanie niż w przypadku wyjazdów ogółem obserwujemy w zależności od wieku. Najmłodszy badani (18–24 lata), a następnie osoby w wieku 45–54 lata (można przypuszczać, że przynajmniej częściowo to rodzice poprzedniej grupy wiekowej) częściej niż pozostali deklarują, że byli w 2024 roku co najmniej raz za granicą. Wielkość miejsca zamieszkania i wykształcenie w taki sam sposób kształtują udział w wyjazdach zagranicznych, jak w wyjazdach wypoczynkowych ogólnie. Relatywnie rzadziej niż pozostali mieli okazję co najmniej raz wyjechać za granicę w minionym roku rolnicy (10%), emeryci (20%), osoby zajmujące się domem (20%) i źle oceniające warunki materialne własnego gospodarstwa domowego (14%).

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Część zachowań z obszaru aktywności obywatelskiej była w 2024 udziałem większej części Polaków niż rok wcześniej, ale inne są rzadsze lub pozostały na tym samym poziomie. Więcej osób niż w 2023 roku przeznaczyło pieniądze na cele dobroczynne – o 6 punktów procentowych, wzrost do 72%. Jest to jednak nieco niższy wynik niż w odniesieniu do 2018 roku, kiedy 74% Polaków deklarowało wspieranie organizacji lub celów charytatywnych. Wzrósł również w porównaniu do 2023 roku odsetek dorosłych mieszkańców Polski, którzy przekazali rzeczy, np. ubrania czy książki, na cele dobroczynne (o 4 punkty procentowe). Ten odsetek jest niższy od obserwowanego w odniesieniu do 2022 roku, kiedy Polacy masowo pomagali uchodźcom wojennym z Ukrainy. Znacznie mniejszy odsetek Polaków angażuje w cele dobroczynne własną pracę lub usługi – w 2024 roku zrobiło tak 21% Polaków, tyle samo, ile rok wcześniej. Nieco zwiększył się natomiast udział badanych, którzy pracowali jako wolontariusze (z 8% do 10%). O połowę zmniejszył się odsetek osób, które w minionym roku uczestniczyły w strajku lub demonstracji (z 6% do 3%). Od 2015 roku ten wynik nie był tak niski.

CBOS

RYS. 4. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku

Kobiety częściej niż mężczyźni w ubiegłym roku przekazywały pieniądze oraz rzeczy na cele dobroczynne. Różnica ta nie jest tak wyraźna w przypadku charytatywnego wykonywania własnej pracy lub przekazywania własnych usług. Osoby w wieku 35–44 lata chętniej niż pozostałe wspierały potrzebujących ubraniami, książkami itp., natomiast badani w wieku 45–54 lata wyróżniają się większym niż w innych grupach wiekowych odsetkiem osób, które wsparły cele charytatywne finansowo i własną pracą. Wyższe wykształcenie sprzyja większemu zaangażowaniu

w dobroczynność, ale największe różnice w odsetkach występują w przypadku przekazywania pieniędzy (czyli najmniej angażującej formy wsparcia), a mniejsze między osobami z różnym wykształceniem w przypadku wykonywania charytatywnie pracy i usług (najbardziej angażujących). Przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem oraz pracownicy administracyjno-biurowi częściej niż pozostałe grupy społeczno-zawodowe minimum raz w 2024 roku wpłacili pieniądze lub ofiarowali przedmioty na cele dobroczynne. Natomiast przeznaczenie własnej pracy lub usług jest relatywnie najwyższe wśród rolników i robotników wykwalifikowanych. Wspieranie finansowe akcji charytatywnych jest zróżnicowane w zależności od dochodów badanych, natomiast nieodpłatne wykonywanie pracy lub przeznaczanie usług na cele dobroczynne nie zależy od dochodu *per capita* respondentów – a nawet jest nieco częstsze wśród najslabiej zarabiających niż w grupach o wyższych dochodach. Zaangażowanie w akcje dobroczynne było w minionym roku szczególnie wysokie wśród Polaków praktykujących religijnie kilka razy w tygodniu.

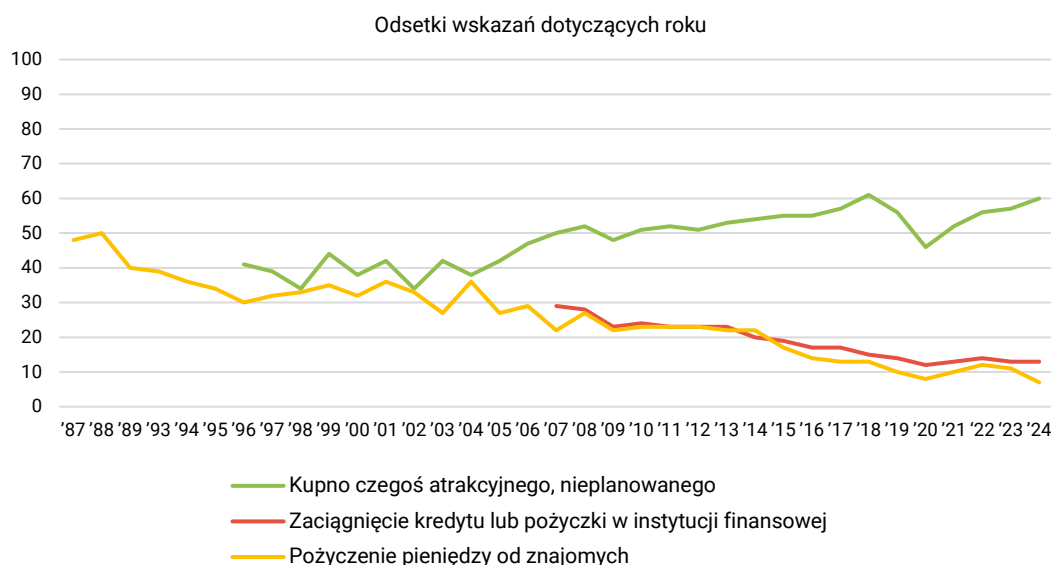
Doświadczenie pracy w charakterze wolontariusza przynajmniej raz w poprzednim roku deklarują zwłaszcza uczniowie i studenci (24% wobec 10% wśród ogółu badanych), a także pracownicy instytucji państwowych (17%) i osoby uczestniczące w mszy, nabożeństwie lub spotkaniu religijnym częściej niż raz w tygodniu (19%). Być może część z tych osób pomagała ofiarom powodzi we wrześniu 2024 roku.

Najwyższe odsetki respondentów, którzy w minionym roku co najmniej raz wzięli udział w strajku lub demonstracji, notujemy wśród najmłodszych badanych (18–24 lata), ankietowanych pracujących na własny rachunek oraz rolników. Z kolei najmniej angażowali się w protesty w 2024 roku badani w wieku 25–34 lata (1%), respondenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym (0%), bezrobotni, renciści i osoby o miesięcznych dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym poniżej 2000 zł.

FINANSE

Więcej osób niż w 2023 roku (o 3 punkty procentowe) przynajmniej raz w minionym roku kupiło sobie coś atrakcyjnego, nieplanowanego, a obecny wynik (60%) jest bardzo bliski najwyższego – z 2018 roku. Z kolei odsetek Polaków, którzy pożyczili w zeszłym roku co najmniej raz pieniądze od znajomych, zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 4 punkty), do najniższego w historii naszych pomiarów poziomu (7%). Sytuacja finansowa Polaków poprawiła się zatem. Odsetek osób, które zaciągnęły kredyt lub pożyczkę w banku czy innej instytucji finansowej, od kilku lat oscyluje wokół 13% i w 2024 roku był taki sam jak rok wcześniej.

RYS. 5. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku

Atrakcyjne, nieplanowane zakupy przynajmniej raz w minionym roku robili znacznie częściej niż pozostali uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej oraz specjaliści z wyższym wykształceniem. Odsetek osób, które pozwoliły sobie na spontaniczne zakupy, rośnie wraz z wykształceniem badanych oraz spada wraz z wiekiem. Widoczne są również pewne zależności z dochodami *per capita*, ale różnice między grupami nie są tak duże jak w przypadku wieku oraz wykształcenia.

Częściej niż pozostali w minionym roku co najmniej raz pożyczali pieniądze od znajomych badani w wieku 35–44 lata oraz najmłodszy (18–24 lata). Dodatkowo wyższy niż wśród innych odsetek osób przyznających, że potrzebowali wsparcia finansowego przyjaciół, notujemy wśród pracowników administracyjno-biurowych oraz robotników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych. Znaczenie w tej kwestii ma oczywiście sytuacja finansowa – osoby oceniające własne warunki materialne jako złe oraz respondenci, których dochód na osobę w gospodarstwie domowym nie przekracza 2000 zł, kilkakrotnie częściej niż pozostali deklarują, że pożyczyci w 2024 roku pieniądze od znajomych.

W przypadku zaciągnięcia kredytu lub pożyczki w banku lub innej instytucji finansowej zróżnicowanie wygląda inaczej. Częściej niż pozostali w ubiegłym roku zapożyczyli się w banku badani w wieku 25–44 lata, pracownicy administracyjno-biurowi, rolnicy, robotnicy wykwalifikowani oraz pracownicy usług. Warto zauważyć, że odsetek osób, które wzięły kredyt lub pożyczkę z banku, wśród badanych o najniższych dochodach *per capita* jest taki sam jak w grupie ankietowanych dysponujących dochodami na osobę w przedziale 4000–5999 zł. Niewiele mniej osób spośród najlepiej sytuowanych przyznaje, że wzięło w ubiegłym roku kredyt lub pożyczkę w banku – prawdopodobnie wymagające dużej zdolności kredytowej.

Po stabilizacji większości doświadczeń w 2023 roku, w ostatnim roku wzrosło uczestnictwo Polaków w życiu kulturalnym oraz imprezach sportowych. Znacznie więcej osób niż wcześniej wyjechało za granicę, coraz bardziej upowszechnia się też wychodzenie z rodziną lub przyjaciółmi do restauracji. W porównaniu do poprzedniego roku Polacy częściej przekazywali pieniądze oraz rzeczy na cele dobroczynne. Zmniejszył się jedynie udział badanych, którzy brali udział w strajku lub demonstracji oraz pożyczili pieniądze od znajomych, co wydaje się być dobrą zmianą. Na stałym, wysokim poziomie utrzymuje się odsetek Polaków, którzy co najmniej raz urządzili przyjęcie dla bliskich, nieco więcej osób przeczytało książkę dla przyjemności i pozwoliło sobie na zakup czegoś atrakcyjnego, nieplanowanego. Wszystko to składa się na pozytywny obraz minionego roku.